

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน
 ของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

PARTICIPATORY ACTION RESEARCH TO DEVELOP FUNDAMENTAL RIGHTEOUSNESS
 ENHANCEMENT FOR THE PRIMARY EDUCATION STUDENTS AT SIAMKONLAKAN 4
 SCHOOL UNDER THE OFFICE OF MUKDAHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

ปนัดดา งามสมบัติ*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญ์**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย ไพไธย***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 2) หาแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 3) ติดตามผลการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ตามขอบข่ายคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คือ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ ขั้นการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้วิจัย จำนวน 1 คน และผู้ร่วมวิจัย คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสยามกลการ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 42 คน และกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนโรงเรียนสยามกลการ 4 พบว่า ความขยัน พบว่าสภาพของโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าในเวลาว่าง เวลาครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูก็มอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบ ปัญหา พบว่า นักเรียนไม่สนใจใฝ่เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ความประหยัด พบว่า สภาพการของนักเรียน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน สภาพการของโรงเรียนมีกิจกรรมออมทรัพย์ให้กับนักเรียน ครูประจำชั้นมีการจัดเวรประจำวันในการตรวจแลดูความเรียบร้อยของห้องเรียนหลังจากเลิกใช้ห้องเรียนแล้ว ปัญหา พบว่า นักเรียนใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เก็บออม แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวไม่ได้ตั้งใจ ไม่ยอมปิดไฟ ปิดพัดลมหลังจากเลิกใช้ห้องเรียนแล้ว ความซื่อสัตย์ พบว่า สภาพการของนักเรียนมีสิ่งของหายเป็นประจำที่บ้านและที่โรงเรียน ไม่กล้ายอมรับผิดเมื่อกระทำผิด ปัญหา พบว่านักเรียนชอบขโมยสิ่งของเพื่อนที่โรงเรียน ขโมยเงินผู้ปกครองที่บ้าน เก็บของได้ไม่ส่งคืนเจ้าของ ขอบลอการบ้านเพื่อน

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ชอบพูดโกหก ความมีวินัย พบว่า สภาพการโรงเรียนมีกฎระเบียบข้อตกลงเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน ปัญหาพบว่า นักเรียนขาดระเบียบวินัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของสถานศึกษา แต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่เข้าแถวเป็นระเบียบเวลาทำกิจกรรมและรับของ ทั้งขยะไม่เป็นที่ความสุภาพ พบว่า สภาพการของนักเรียนมีพฤติกรรมขาดความมีสัมมาคารวะ ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม ปัญหา พบว่านักเรียนชอบพูดไม่สุภาพ พูดคำหยาบ ไม่มีความอ่อนโยน ไม่ให้เกียรติคนอื่น ความสะอาด พบว่า สภาพโรงเรียนมีการแบ่งเวรหน้าที่ในการรับผิดชอบทำความสะอาด มีการตรวจสอบสภาพและเครื่องแต่งกาย ปัญหา พบว่า นักเรียนรับผิดชอบเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ใส่เสื้อผ้าสกปรกมาโรงเรียน ไม่ยอมแปรงฟันหลังจากที่รับประทานอาหารเที่ยงเสร็จ ความสามัคคี พบว่า สภาพการโรงเรียนเน้นจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ปัญหา พบว่า นักเรียนทำงานต่างคนต่างทำ ไม่มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ความมีน้ำใจ พบว่า สภาพนักเรียนไม่มีจิตที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับคนอื่น ปัญหา พบว่า นักเรียนไม่แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

2. แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนดำเนินการ 2 วงรอบ ในวงรอบที่ 1 ดำเนินการ 2 แนวทาง ได้แก่ 1) กิจกรรมการเข้าค่ายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 2) กิจกรรมส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน และในวงรอบที่ 2 ดำเนินการ 1 แนวทาง คือ กิจกรรมส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

3. ผลการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง การประเมินพฤติกรรมเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

3.1 ผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมเข้าค่ายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านบริบทที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรม ด้านกระบวนการจัด และด้านผลผลิตของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

3.2 ผลการประเมินพฤติกรรมด้านการพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโดยครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง พบว่า วงรอบที่ 1 ก่อนการพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และภายหลังการพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ อยู่ในระดับปานกลาง และวงรอบที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to investigate current states and problems about basic righteousness and morality of the student, 2) to find out guidelines to enhance the students' fundamental righteousness, 3) to monitor the enhancement of righteousness among the students at Siamkonlakan 4 School in the scope of the 8 basic moral aspects : 1) diligence, 2) frugality, 3) integrity, 4) discipline, 5) politeness, 6) cleanliness, 7) unity, 8) humaneness. A 4- phase participatory action research was employed including : planning, action, observation and reflection. The sampling group consisted of the researcher, and 8 co-researchers who were classroom teachers in charge of Prathom Suksa 1-6 of Siamkonlakan 4 School under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area. The informants comprised the school director, 4 teachers in charge of lower secondary education as well as 42 parents/guardians. The target group consisted of 128 students from Prathom Suksa 1-

6.The instruments used were composed of a form of interview, a form of behavior observation record, a form of behavior evaluation and a form of project evaluation. Quantitative data were analyzed by percentage, mean and standard deviation. Content Analysis was applied for qualitative data.

The findings of this study were as follows:

1. Regarding the current states and problems on the morality development of the students at Siamkonlakan 4 School, it was found that in terms of the states of diligence, there were some learning resources for the students to study in their free time such as the library and the internet but the students preferred playing to the pursuit of knowledge. The students were assigned some tasks to do under their responsibilities while the teachers were teaching. The problems found included that the students lacked interests and eagerness to learn toward the leaning resources provided. They wasted their free time. They also paid no attention to learning and assigned tasks. In case of the states of frugality, according to the parents/guardians' poverty, the school operated a savings activity for the students to learn how to be frugal. The teachers were assigned to be in charge of monitoring the students on the day-to-day basis for the tidiness and appropriateness of the classes after use. The problems found showed that the students spent their money wastefully without savings. Whenever they could not get what they expected/wished, the students' aggressive behaviors were shown. They did not turn off the lights and electric fans after classes. In terms of the states of integrity, it was determined that the properties of the others were usually lost both at home and at school. The students dared not to accept their wrong doings. The problems found were concerned with the usual loss of properties both at home and at school without confession. The students' peers and parents/guardians lost their belongings without knowing who were the robbers. Nobody was responsible for the wrong doings. The lost and found objects were never returned to the owners. They were fond of copying their classmates' homework and telling a lie. In case of the states discipline, rules, regulations and agreements were set up to discipline the behaviors of the students but the students lacked disciplinary behaviors. These could be seen in forms of violation of the school regulations, no uniform dressing, no queuing at time of activities and reception of something presented. In terms of the states of politeness, the school set up regulations to deal with students faced the shortage of respect through a lack of respect for the others, inappropriate conduct, impolite words and no tenderness as well. In case of states of cleanliness, it was found that the school assigned a duty to share for the cleaning up along with health and dressing checklists. The problems found included that the students usually did only specific tasks assigned and dressed up with dirty clothes to school. They did not brush their teeth after lunch. In terms of the states of unity, it was also found that the school emphasized on the group process in order to let the students work as a team. Participation in discussions and activities assigned was neglected. The students still worked individually, fought against and quarreled with one another. In terms of the states of humaneness, it was concluded that the students did not obtain generosity to the others. The problems found were that no sharing and no sportsmanship existed.

2. The guidelines to enhance the students' basic morality applied in the first spiral of the 2 spirals comprised 2 main events : 1) camping activity to enhance the students' fundamental righteousness, 2) activities to promote the students' basic morality enhancement. In the second spiral, the promotion of the students' basic morality enhancement was included.

3. The effects of the enhancement of the students' fundamental morality through the observation of the students' behaviors, interviews of the co-researchers and those concerned and evaluation of the students' basic morality enhancement could be summarized:

3.1 Regarding the effect monitoring and evaluation of the camping activity to enhance the students' fundamental morality, it was determined that it was at the high level in general. When separately considered, it was determined that the facet on the context of activity application was at the highest level; the aspects on factors to support the activity application, process on the application and activity productivity were at the high level.

3.2 The effects of evaluation of the students' basic morality enhancement development by the classroom teachers, parents/guardians and teachers along with parents/guardians revealed that in the first spiral, it was at the moderate level before the development and it was at the high level after the development excluding diligence, integrity, unity and humaneness which were at the high level. In the second spiral, it was found that all aspects were at the highest level.

ภูมิหลัง

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์เจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีระบบการแข่งขันสูง มีความเห็นแก่ตัวในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเน้นความนิยมการเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว เห็นผิดเป็นชอบ ปฏิบัติตนผิดศีลธรรม ทำให้ความเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมของคนในสังคมปัจจุบันนั้นลดลง ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม ไม่ยึดมั่นในคุณธรรม ไม่เชื่อเรื่องบาปบุญ ไม่เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา อันเป็นเหตุก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเกิดอาชญากรรม โจรผู้ร้ายเต็มบ้านเต็มเมือง ปัญหายาเสพติด เกิดความไม่ปลอดภัยทางด้านทรัพย์สิน โสเภณีเด็ก การละเมิดสิทธิเด็ก รวมถึงปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกาย โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนไทยที่มีจิตใจอ่อนแอ เมื่อมีเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงก็จะอ่อนไหวง่ายแยกแยะไม่ค่อยออกว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด เพื่อความอยู่รอด ปลอดภัย และความเจริญของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และจิตใจ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ออนไลน์ : 2554)

การจัดการศึกษาจึงเป็นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ สามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการปฏิรูปการศึกษา โดย

ให้สถาบันการศึกษาเร่งรัดนำคุณธรรมไปพัฒนา ปลุกฝัง และสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ก้าวสู่สังคมคุณธรรมนำความรู้ โดยขอความร่วมมือจาก สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จสามารถนำไปสู่การปฏิบัติยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จนั้นทุกฝ่ายจะต้องมีความตั้งใจ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน พ่อแม่ต้องดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างใกล้ชิด ครูต้องมีจิตสำนึกและวิญญาณของความเป็นครูเพิ่มขึ้น ภาครัฐและเอกชน องค์กรศาสนา และสื่อมวลชน ต้องตื่นตัว กระตือรือร้น และผนึกกำลังเพื่อการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าอย่างมั่นคงอย่างน้อยที่สุดทุกคนควรทำงานให้เต็มกำลัง เต็มความสามารถ และเต็มเวลาด้วย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ โดยมีจุดหมายกำหนด มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาคือ การประกอบอาชีพ เพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ 1) มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่นับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) มีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต 3) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย 4) มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 5) มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 4-5)

จากผลการรายงานประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ.2549-2553) ได้กล่าวถึงผลการประเมินตนเองรอบแรก มาตรฐานที่ 1 ด้านผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับดี เมื่อเทียบกับผลอิงเกณฑ์ในการประเมินรอบสอง พบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการคุณภาพการศึกษาดีขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของร้อยละระดับสูงสุด 81.67 คือ ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีค่าเฉลี่ยของร้อยละระดับต่ำสุด 75.00 คือ ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต โดยสถานศึกษามีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ แต่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา องค์กรมหาชน. 2550 : 26) แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ทางโรงเรียนยังยึดหลักการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขโดยโรงเรียนกำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ ปีการศึกษา 2552-2555 แผนปฏิบัติการประจำปี มีโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และโครงการวันสำคัญโดยกำหนดนโยบายของโรงเรียนให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างชัดเจน

จากการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสยามกลการ 4 ที่ได้จากการสังเกต และสัมภาษณ์ ครู ผู้ปกครองนักเรียน แล้วนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะครูประจำเดือน พบว่า นักเรียนบางส่วนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย เลื้อยออกนอกทางเดิน ขาดระเบียบวินัยในตนเอง มีความฟุ้งเฟ้อไม่ประหยัดไม่รู้จักอดออม มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทะเลาะวิวาท ขอบนำสิ่งของอื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่มีความสนใจและตั้งใจเรียนเท่าที่ควร หยอกล้อกันใน

เวลาเรียน ชอบหลบเลี่ยงงานที่ครูมอบหมาย เห็นแก่ตัว ชอบพูดโกหก เอาเปรียบผู้อื่น ไม่มีความเมตตา ไม่รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนซับซ้อนมาก ประกอบกับการแสดงพฤติกรรมส่วนหนึ่งของนักเรียนมีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว เด็กถูกปล่อยอยู่ตามลำพัง เนื่องจาก พ่อแม่ ผู้ปกครอง มักไปประกอบอาชีพต่างถิ่นและทิ้งเด็กให้อยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนไม่ค่อยได้ อีกส่วนหนึ่งมาจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อมทำให้เด็กมีพฤติกรรมเลียนแบบ หากปล่อยทิ้งไว้ไม่หาทางแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น จะเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น จะทำให้เป็นปัญหาของ โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในที่สุด (โรงเรียนสยามกลการ 4. 2554)

จากแนวคิดและผลของการศึกษาสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูในโรงเรียนสยามกลการ 4 รับผิดชอบงานปกครอง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และโครงสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม จึงมีความสนใจที่จะเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบด้วย 1) ชยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจ ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือกับผู้อำนวยการโรงเรียนสร้างความตระหนัก แก่ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ในการเสริมสร้างนักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานในด้านที่เป็นปัญหา และส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานในด้านที่ไม่เป็นปัญหา เพื่อเสริมสร้างนักเรียนเหล่านั้นให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

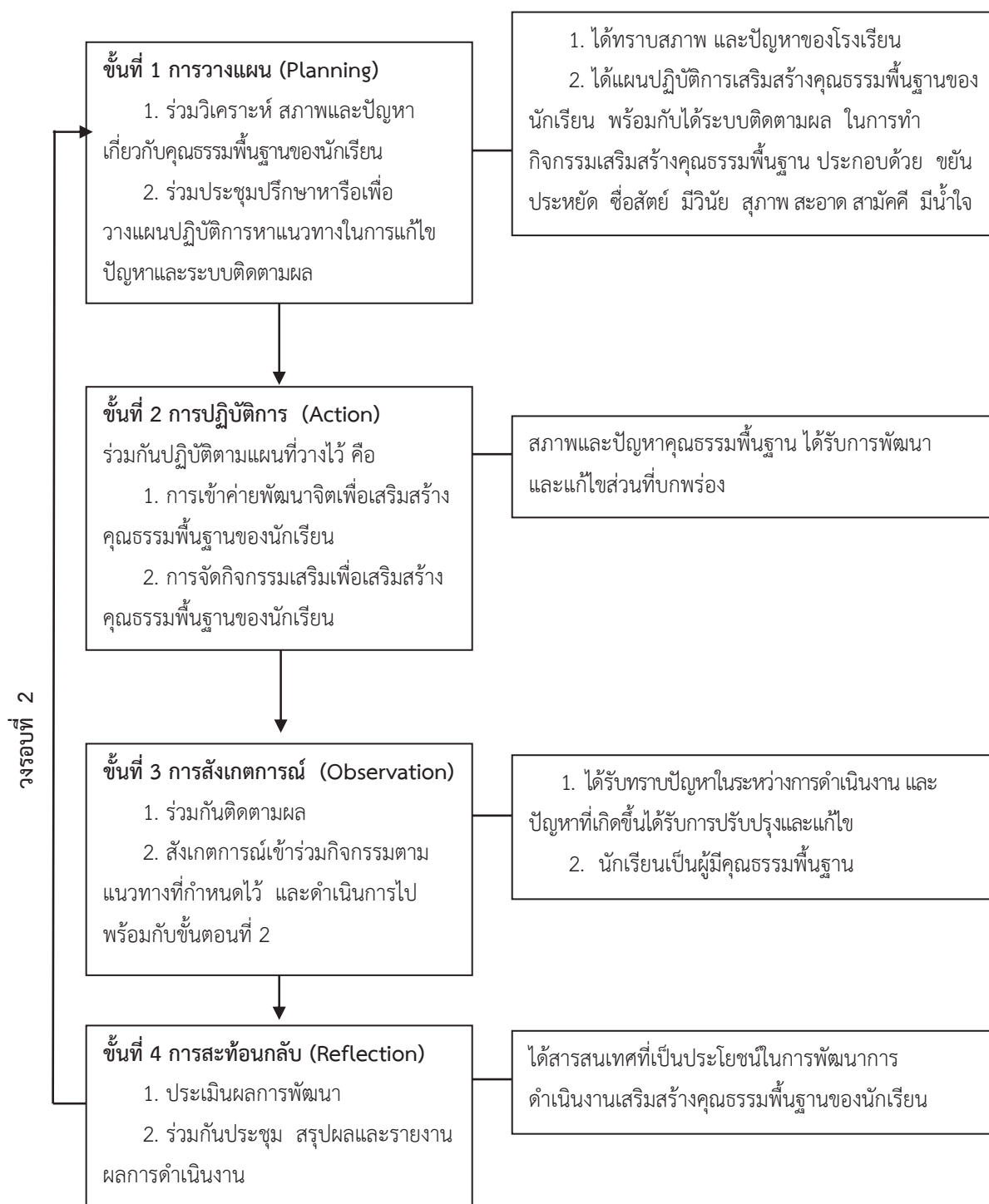
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
2. เพื่อหาแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ
3. เพื่อติดตามผลการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนตามกระบวนการวิจัยของเคมมิส และแม็คแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart. 1988 : 11-15, อ้างถึงใน งามจิตต์ นัยวัฒน์. 2551 : 302-303) เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งกำหนดกรอบการพัฒนาเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย แบ่งเป็น

- 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 9 คน ประกอบด้วย
  - 1.1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
  - 1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 8 คน
- 1.2 ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 88 คน ประกอบด้วย
  - 1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
  - 1.2.2 ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 คน
  - 1.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ซึ่งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี 2 ห้อง รวม 7 ห้อง ห้องละ 6 คน รวม 42 คน
  - 1.2.4 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนในข้อ 1.2.3 จำนวน 42 คน
- 1.3 กลุ่มเป้าหมายการพัฒนา จำนวน 128 คน ประกอบด้วย
  - 1.3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน
  - 1.3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 คน
  - 1.3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน
  - 1.3.4 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 18 คน
  - 1.3.5 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน
  - 1.3.6 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 26 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจและวางแผน ได้แก่
  - 2.1.1 แบบบันทึกการประชุมครู เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับสภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนในโรงเรียน
  - 2.1.2 แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน ได้แก่
  - 2.2.1 คู่มือการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน
  - 2.2.2 แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต การรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนกลับการปฏิบัติ ได้แก่
  - 2.3.1 แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก เพื่อประเมิน พฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสยามกลการ 4 ตามความคิดเห็นของครูประจำชั้น
  - 2.3.2 แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในการดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของ นักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6
  - 2.3.3 แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการเสริมสร้าง คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน

2.3.4 แบบประเมินโครงการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน เกี่ยวกับการเข้าค่ายเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก ประเมินตามความคิดเห็นความพึงพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น คือ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสังเกต แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินโครงการ จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ดังนี้ 1. การศึกษาสภาพ และปัญหา และการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน กลุ่มผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินพฤติกรรม แบบบันทึกการสังเกต และแบบประเมินโครงการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสยามกลการ 4

3.1 การดำเนินงานส่งเสริมและเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ดังนี้

3.1.1 การเข้าค่ายพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินโครงการ

3.1.2 การจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมหน้าเสาธง กิจกรรมการนั่งสมาธิก่อนเรียน กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐานในรายวิชาต่างๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กิจกรรมออมวันละนิดจิตแจ่มใส กิจกรรมตักบาตรร่วมใจใส่ใจชีวิต กิจกรรมร่วมคิดร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมทิ้งขยะถูกที่คนดีศรีโรงเรียน กิจกรรมแต่งกายดีมีสุขภาพ กิจกรรมมีจิตสาธารณะพัฒนาจิตใจ กิจกรรมการเดินเป็นระเบียบเรียบร้อยทุกขั้นตอน กิจกรรมนำชีวิตให้มีสุขสุดสัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบประเมินพฤติกรรม และแบบประเมินโครงการ

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดรูปแบบหมวดหมู่เป็นแบบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า

1.1 สภาพเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครอง เข้าเสนอต่อที่ประชุมครู ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นและพิจารณาร่วมกัน เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรได้รับการแก้ไขพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้ 1) ความขยัน พบว่า สภาพของโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าในเวลาว่าง เวลาครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูก็มอบหมายงานให้นักเรียนรับผิดชอบ 2) ความประหยัด พบว่า สภาพการของนักเรียน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน สภาพการของโรงเรียนมีกิจกรรมออมทรัพย์ให้กับนักเรียน ครูประจำชั้นมีการจัดเวรประจำวันใน

การตรวจแลดูแลความเรียบร้อยของห้องเรียนหลังจากเลิกใช้ห้องเรียนแล้ว 3) ความซื่อสัตย์ พบว่า สภาพการของนักเรียนมีสิ่งของหายเป็นประจำที่บ้านและที่โรงเรียน 4) ความมีวินัย พบว่า สภาพการโรงเรียนมีกฎระเบียบข้อตกลงเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน 5) ความสุภาพ พบว่า สภาพการของนักเรียนมีพฤติกรรมขาดความมีสัมมาคารวะ ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม 6) ความสะอาด พบว่า สภาพโรงเรียนมีการแบ่งเวรหน้าที่ในการรับผิดชอบทำความสะอาด มีการตรวจสุขภาพและเครื่องแต่งกาย 7) ความสามัคคี พบว่า สภาพการโรงเรียนเน้นจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำงานเป็นทีม มีส่วนร่วมในงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย 8) ความมีน้ำใจ พบว่า สภาพนักเรียนไม่มีจิตที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับคนอื่น

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู และผู้ปกครอง เข้าเสนอต่อที่ประชุมครู ที่ประชุมได้แสดงความคิดเห็นและพิจารณาร่วมกัน เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับดี ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ควรได้รับการแก้ไขพฤติกรรมด้านคุณธรรมพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้ 1) ความขยัน พบว่า ปัญหา นักเรียนไม่สนใจใฝ่เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย 2) ความประหยัด พบว่า ปัญหา นักเรียนใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เก็บออม แสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวไม่ได้ตั้งใจ ไม่ยอมปิดไฟ ปิดพัดลมหลังจากเลิกใช้ห้องเรียนแล้ว 3) ความซื่อสัตย์ พบว่า ปัญหา นักเรียนชอบขโมยสิ่งของเพื่อนที่โรงเรียน ขโมยเงินผู้ปกครองที่บ้าน ไม่ยอมรับผิดชอบในสิ่งที่กระทำ เก็บของได้ไม่ส่งคืนเจ้าของ ชอบลอกการบ้านเพื่อน ชอบพูดโกหก 4) ความมีวินัย พบว่า ปัญหา นักเรียนขาดระเบียบวินัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของสถานศึกษา แต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่เข้าแถวเป็นระเบียบเวลาทำกิจกรรมและรับของ ทั้งขยะไม่ถูกที่ 5) ความสุภาพ พบว่า ปัญหา นักเรียนพูดไม่สุภาพ พูดคำหยาบ ไม่มีความอ่อนโยน ไม่ให้เกียรติคนอื่น 6) ความสะอาด พบว่า ปัญหา นักเรียนรับผิดชอบเฉพาะงานที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น ใส่เสื้อผ้าสกปรกมาโรงเรียน ไม่ยอมแปรงฟันหลังจากที่รับประทานอาหารเที่ยงเสร็จ 7) ความสามัคคี พบว่า ปัญหา นักเรียนทำงานต่างคนต่างทำ ไม่มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทะเลาะวิวาทในโรงเรียน 8) ความมีน้ำใจ พบว่า ปัญหา นักเรียนไม่แบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน ไม่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา

2. แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสยามกลการ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ดังนี้

2.1 การเข้าค่ายพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมฝึกปฏิบัติสวดมนต์ ไหว้พระ การทำสมาธิ สมาทานศีล 2) กิจกรรมท้าวต๋นเช้า - ท้าวต๋นเย็น 3) กิจกรรมการเดินจงกรม 4) กิจกรรมทำบุญตักบาตร 5) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

2.2 การจัดกิจกรรมเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย 1) กิจกรรมหน้าเสาธง 2) กิจกรรมการนั่งสมาธิก่อนเรียน 3) กิจกรรมการสอนสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐานในรายวิชาต่างๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) กิจกรรมออมวันละนิดจิตแจ่มใส 5) กิจกรรมตักบาตรร่วมใจใส่ใจชีวิต 6) กิจกรรมร่วมคิดร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 7) กิจกรรมทิ้งขยะถูกที่คนดีศรีโรงเรียน 8) กิจกรรมแต่งกายดีมีสุขภาพ 9) กิจกรรมมีจิตสาธารณะพัฒนาจิตใจ 10) กิจกรรมการเดินเป็นระเบียบเรียบร้อยทุกขั้นตอน 11) กิจกรรมนำชีวิตให้มีสุขสุดสัปดาห์

2.3 ผลการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสยามกลการ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ปรากฏผลดังนี้

2.3.1 การติดตามและประเมินผลโครงการเกี่ยวกับการเข้าค่ายพัฒนาจิตเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า ด้านบริบทที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตของกิจกรรม อยู่ในระดับมาก

2.3.2 การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2.3.2.1 โดยครูประจำชั้น พบว่า วงรอบที่ 1 ภายหลังการพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความขยันและความสามัคคีอยู่ในระดับปานกลาง วงรอบที่ 2 พฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2.3.2.2 โดยผู้ปกครอง พบว่า วงรอบที่ 1 ภายหลังการพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านความขยันและความซื่อสัตย์อยู่ในระดับมาก วงรอบที่ 2 พฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2.3.2.3 โดยครูประจำชั้นกับผู้ปกครอง พบว่า วงรอบที่ 1 ภายหลังการพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเพียงครั้งเดียว คือ ความประหยัด ความสะอาด ความมีวินัย และความสุภาพ ส่วนด้านความขยัน ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมาก วงรอบที่ 2 พฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุปได้ว่าสามารถพัฒนากลุ่มเป้าหมาย นักเรียนโรงเรียนสยามกลการ 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 128 คน ให้มีคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คือ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจ จากการใช้แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียนโดยครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และครูกับผู้ปกครอง ผลการพัฒนายู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากวงรอบที่ 1 ทุกด้าน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีความมั่นใจขึ้นตอนกำหนดกิจกรรมเสริมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายของการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสยามกลการ 4 จำนวน 128 คน เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ให้เกิดกับนักเรียน นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน ค่านิยมที่พึงงามขึ้นในจิตใจของนักเรียน มีทักษะชีวิต และนักเรียนสามารถนำความรู้ วิธีการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1.1 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 โรงเรียนสามารถนำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการงานวิชาการโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.3 บุคลากรในโรงเรียนสามารถนำความรู้และเทคนิควิธีการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.4 โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโดยอาศัยการประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนแก่นักเรียนในระดับอื่นๆ เช่น ก่อนประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐานตั้งแต่ยังเด็ก

2.2 ควรทำการวิจัยเฉพาะด้านเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานแก่นักเรียนอย่างยั่งยืน เช่น การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความมีวินัย ของนักเรียน การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์ ของนักเรียน การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมนำความรู้เพิ่มพูนประสบการณ์ในโรงเรียน เป็นต้น

2.3 กิจกรรมที่จะใช้ในการพัฒนาควรที่จะมีอย่างหลากหลายให้เข้ากับสภาพและปัญหาในการพัฒนาการเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวง. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (ฉบับปรับปรุง 2545). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิคการพิมพ์, 2542.

กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.

กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวง. คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.tlcthai.com/webboard/vies/topic.php/table id =l&cate id 70&post-id=10085>.

(16 พฤษภาคม 2554).

คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 2550-2555.

[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.nesdb.go.th/plan 10/plan 10.htm>. (15 มีนาคม 2554).

โรงเรียนสยามกลการ 4. บันทึกการประชุม ครั้งที่ 2/2554. Mukdahan. โรงเรียนสยามกลการ 4 อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร, 2554.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. การรายงานประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (พ.ศ.2549-2553). องค์การมหาชน. 2550.